

Cách đây không lâu. Anh chàng nhím m của mẹ tôi báo đã pha phở ng để ăn thăm và nghe các con tôi nói chúng thích nuôi thú vật kiêu ng (pet).

Lần sau anh trở lại với mẹ tôi chỉ để nói chuyện và hai con chim nhỏ để tôi nghe các cháu. Anh dặn tôi: “Chim này chỉ nuôi trong nhà, đem ra ngoài gió chúng sẽ chết.” Tôi thật không tin. Chim là phải bay nhảy chơi làm gì ngay cả gió cũng sợ. Tôi đến mẹ tôi bán chim hỏi ý. Bà chỉ tôi cũng để ý với anh chàng nhím: “Đây là loài chim đặc biệt sống theo lối công nghiệp chứ không phải chim sinh nở tự nhiên. Nếu đem ra ngoài trời, chúng sẽ chết vì không thích hợp với môi trường.” Tôi đành giữ chim trong nhà.

Vài hôm sau, mẹ tôi nghe nói bạn cùng quê của tôi đi thăm. Anh nghiêm chỉnh khi trách: “Mày là Phở t mà bắt tù sinh vật. Nghe nói ta chơi ngó ví như tù đầy như cá chậu chim lồng đó sao. Phải thì chúng bay đi.” Tôi thật khó xử, vì cả cảm thấy vì cả “bắt tù sinh vật” là không nên làm như thế bay đi chúng sẽ chết. Tôi phân trần với anh: “Đây là chim công nghiệp, đem ra ngoài chúng sẽ chết, và thì bay đi chúng càng chết nhanh hơn.” Anh bạn Quên Nam đáp: “Nếu chúng chết thì chúng sẽ trở nên nghiệp vì biết đâu kiếp sau chúng sẽ là những con chim tự do.”

Tôi chia sẻ những ý với cách cãi của anh ta nhưng phải công nhận việc tôn trọng tôi do của mẹ tôi sinh vật là đúng, nên việc thì vậy. Vì tôi Nam hỏi ý mẹ tôi về Đới Đới c Hới An. Thấy tôi theo lối “vấn sự do tâm”: “Chim công nghiệp vốn là chim. Nếu môi trường xấu làm cho chúng xấu đi thì môi trường tốt sẽ làm cho chúng tốt trở lại. Hãy tập cho chúng quen dần, tập ăn uống và khi chúng hoàn toàn quen thuộc với môi trường bên ngoài thì phóng sinh chúng đi.” Tôi cho đó là giải pháp hợp lý. Rồi tôi quá buồn để tập cho chim quen với thiên nhiên, bèn tập cho chúng cho người em và dần chú ý tập cho chúng quen dần với đời sống bên ngoài, để như bạn nghĩ khi chúng hoàn toàn làm quen sẽ bàn với chú em làm lồng phóng sinh.

Tháng sau tôi trở lại nhà ngäi em nhäng không thäy chim. Chäa käp häi, chú em trở lại: “Chäng giòu gäi anh, ngày nào em cũng đem chim ra vän täp. Chúng tiän bä läm. Chúng rät thích cänh thiên nhiên. Väa thäy cänh cây lá sum sê là chúng kêu räu rät lên ngay. Tuän träc, trong lúc em đi chúng trên sân sau, chäy vào nhà träi điän thoäi, khi trä ra thì chä còn mäy cái lông räi rät bên cänh chiäc läng vä nát và con mèo cäa hàng xóm đang nhäy sang bên kia hàng rào.” Tôi an äi chú em theo lý luän cäa anh bän Quäng Nam: “Hai con chim đó đã trän nghiäp trong kiäp này, hy väng điäi säng sau, chúng sä làm chim cäa núi räng tä do thay vì làm kiäp chim công nghiäp.”

Mäi khi nhä đän câu chuyän hai con chim, tôi läi ngäm ngäi nghĩ đän sä phän cäa các em bé Bäc Hàn. Cuäc điäi cäa các em không khác gì nhäng con chim công nghiäp kia. Ngay khi các em ra điäi, các cä chä chính trä và xã häi đã đäc chuän bä sän đä các em säng, suy nghĩ và hành đäng mät cách thích nghi.

Täng tä nhä môi träng dành cho loäi chim công nghiäp, cä chä chính trä Bäc Hàn đäc xây đäng và tän täi bäng niäm tin tuyät đäi näi lãnh tä cäa hä. Trong cä chä đó sä nhäm län, hoài nghi dù häp lý đäu không đäc cho phép tän täi.

Trong buäi phäng vän dành cho tuän báo Time, ngäi cän vä cäa Kim Chính Nhät đào thoát nhäc läi câu chuyän cäa mät ngäi lái xe vô tình chäy läc vào khu väc dinh thä cäa Kim Chính Nhät. Sau khi thäm vän anh tài xä, đám cän vä cäa Kim Chính Nhät đäu đäng ý räng anh ta thät sä đi läc. Tuy nhiên cách giòi quyät hä chän trong träng häp đó là bän chät anh ta ngay täi chä. Gia đänh anh tài xä đäc thông báo räng anh đã “đän nä näc” và thäng công cho gia đänh mät cái tä länh.

Nhiäu câu chuyän, điäi väi ngäi säng bên ngoài bán đäo Bäc Hàn, có thä là chuyän hoang đäng đän đä buän cäi, nhäng väi ngäi dân Bäc Hàn läi là chân lý, đúng nhä mät nhà thä Viät Nam có län đã đänh nghĩa: “Chân lý là đäng đäng đã väch ra và sä thät là gì đäng đã đäy ta.” Giä sinh cäa Kim Chính Nhät, con trai Kim Nhät Thành và là đäng kim lãnh tä Bäc Hàn, đäc mô tä trong giáo trình tiäu häc: “Lãnh Tä Kính Yêu sinh ra trong mät căn cä quân sä bí mät bên räng núi thánh Paektu-san (Bäch Đäu Sän), lúc Ngäi ra điäi mät có hai cäu väng räc rä và mät ngôi sao sáng hiän ra trên nän träi” (Ngäi dân Bäc Hàn gäi Kim cha là Lãnh Tä Vä Đäi hay Lãnh Tä Vĩnh Cäu và Kim con là Lãnh Tä Kính Yêu).

Thät ra làm gì có căn cä quân sä nào, chäng trên núi thánh nào và läi càng không có chuyän thän thoäi nhä hai vòng cäu väng ngũ säc hiän ra trong giä Kim Chính Nhät giáng trän. Theo sä

liu c a Sô-Vi t cũ, anh chàng Kim Chính Nh t sinh ra trong m t đ n lính nh h o lính Siberia vì cha anh ta làm lính cho Stalin sau khi tr n kh i Mãn Châu. M t m u chuy n khác v Kim Chính Nh t: “M c dù tr c kia ch a bao gi ch i gôn (golf), khi c m cây gôn l n đ u Lãnh T Kính Yêu đã đánh trúng ngay 5 l m t l n.” Và n a, “M t l n n , Lãnh T Kính Yêu đ n ki m tra súng c a m t đ n vi quân đ i và tr c m t binh sĩ Ng i đã rút súng b n trúng ngay m t trái c a m i con bò r ng.” Kim Chính Nh t không ph i là ng i th ng, trong ý th c c a ng i dân B c Hàn, anh chàng là hi n thân c a m t thiên th n. Chàng ta tuy ch a bao gi đi lính m t ngày nh ng đ c g i trong sách là “T ng Tr i”. T i B c Hàn, ngay c chi c khăn đ lau t m nh c a hai cha con h Kim cũng không đ c phép dùng đ lau các đ v t khác trong nhà.

Gi ng nh nh ng

con chim công nghi p, các em bé B c Hàn cũng lú lo m i sáng, nh ng n u ai l ng tai nghe, bài hát các em hát trong gi vào l p luôn b t đ u b ng câu: “Hoa n nh có không khí và các em c i nh n c a Kim Lãnh T Vĩ Đ i.”

H c sinh B c Hàn đ c d y ph i “yêu t qu c và yêu đ ng bào” nh ng t qu c c a em đ c mô t trong sách v không ph i là m t qu c gia nghèo đói, cô l p v i th gi i bên ngoài mà m t thiên đ ng trên trái đ t d i s lãnh đ o anh minh c a Kim Lãnh T . Trong các ví d đ c dùng tr ng h c, t v n ch ng đ n toán h c, cu c đ i và s nghi p c a hai cha con h Kim luôn đ c dùng đ ví nh ng đ i u t t đ p và “đ qu c M xâm l c” luôn đ c dùng đ ám ch nh ng đ i u x u xa t i l i nh t trên đ i.

Sinh viên h c sinh B c Hàn r t kiêu căng khi nói v l ch s và dân t c Tri u Tiên vì m t lý do đ n gi n, ngoài nh ng câu chuy n tuyên truy n đ c d y tr ng, h không bi t gì v l ch s loài ng i và cũng không bi t đúng v l ch s c a t tiên h . Và v i m t môi tr ng nh th , nhi u th h ng i dân B c Hàn, h n n a th k qua đã ti p t c sinh ra, l n lên trong s ph n m t loài chim công nghi p.

M c dù nh ng m u chuy n trên có th g i l i trong ký c c a nh ng ng i Vi t l n tu i nh ng hình nh, nh ng ti ng thì th m nghe r t quen quen, tu i th Vi t Nam ngày nay dù sao cũng may m n h n nh ng ng i cùng tu i v i h B c Hàn. Trong lúc nhi u n i v n còn khó khăn, thi u th n, đa s tu i th Vi t Nam đang có m t đ i s ng tinh th n đ ch u h n tu i th B c Hàn. Bài h c c a thi u nhi Vi t Nam h c hôm nay không đ n n i hoang đ ng nh c a thi u nhi B c Hàn và bài hát c a các em bé Vi t Nam hát không tr tr n khó nghe nh nh ng câu mà thi u nhi B c Hàn dùng đ ca t ng cha con h Kim. Hai m i năm qua, ánh sáng bên ngoài đã theo nh ng khe h c a “chính sách đ i m i” r i vào căn nhà Vi t Nam mang theo ki n th c m i l t nh ng ph ng tr i khác. Qua nh ng khe h đó, chúng ta cũng đ c nghe nhi u ti ng nói chân thành v ng ra t trong n c t ng t nh chúng ta đang nghe nh ng u t trần tr c a nh ng ng i Vi t đang s ng ngoài n c dù h đã m t th i l n lên bên này hay bên kia sông B n H i.

Nháy cä gä giäng nhau trong hoàn cänh cäa hai em thiäu nhiä Bäc Hàn và Viät Nam không? Có chä. Hai cä chä chính trä änh häng đän đäi säng cäa các em bé Bäc Hàn và Viät Nam vä căn bän vän giäng nhau. Hai con näc đäu bät nguän tä thäng läu sông Volga trong nhäng thäp niên năm đäu cäa thä kä 20 và vän còn đang chäy xiät. Cä hai cä chä chính trä đäu nhäm nguän chän mäi suy nghĩ đäc läp và häy diät mäi khä năng phän kháng cäa con nguäi. Quyän căn bän đäu tiên trong nghiän cäu khoa häc là quyän đät vän đä, thä nhäng quyän đó không đäc tôn träng trong hai xä häi Bäc Hàn và Viät Nam.

Hiän nay, nhiäu quäc gia và hàng trăm tä chäc thiäu nguyän, tôn giáo, nhân đäo khäp thä giäi đang tìm mäi cách đäc u giúp thiäu nhiä Bäc Hàn, nhäng đäng thäi, mäi nguäi cũng đäng ý räng, tät cä nhäng gäi hä đang làm chä là nhäng biän pháp vä väu trong lúc chä đäi mät sä thay đäi toàn diän và căn bän.

Đúng väy, sinh mänh cäa mät quäc gia không thä thay đäi bäng vài bao bät mì, häng đi cäa mät đät näc không thä đäc lột bäng däm ba lon säa và hänh phúc cäa mät dân täc không bao giä đän bäng sä vuät ve an äi tä nhäng bàn tay thäng xót bên ngoài. Sä phän cäa mät dân täc phäi đäc quyät đänh bäng mä häi näc mät, bäng nhäng täm lòng tän täy väi täng lai dân täc, bäng đäc tính kiên nhän làm viäc vì đät näc cäa chính nguäi dân näc đó. Và dù diän ra đäi bät cä hình thäc nào, nhä nhäng hay cäng rän, xói mòn hay cäng täp, thay đäi cä chä chính trä vän là mäc tiêu quyät đänh cäa mäi cuäc cách mäng xä häi.

Trán Trung Đáo